

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет гуманітарно-педагогічний
19 червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Основи психологічного консультування

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”
Спеціальність С4 “Психологія”

Освітня програма “Психологія” (ОС “Бакалавр”)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: завідувач кафедри психології, кандидат психологічних наук,
доцент, Ірина МАРТИНЮК

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни “Основи психологічного консультування”

Дисципліна “Основи психологічного консультування” є практично-орієнтованою та обов’язковою в ОП “Психологія”. Вона важлива для опанування навичок надання психологічної допомоги. Під час її вивчення студенти пізнають основні комунікативні техніки та засоби впливу консультанта на клієнта, методи психологічного консультування. Дисципліна забезпечує розуміння особливостей психологічного консультування різних категорій клієнтів, надає інформацію, важливу для вирішення практичних проблем, про основні принципи психологічного консультування, проблематику психоконсультативної допомоги, види психологічного консультування, професійні вимоги до особистості консультанта, етапи психологічного консультування. Вона сприяє розвитку умінь застосовувати техніки психологічного консультування у практиці надання психологічної допомоги особистості, формуванню професійно-важливих якостей психолога-консультанта.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С4 Психологія	
Освітня програма	Психологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3	3
Семестр	5	5-6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	60 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з основними комунікативними техніками та засобами впливу консультанта, методами психологічного консультування.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): інтегральна компетентність (ІК): здатність здійснювати психологічне консультування клієнтів із різним запитами;

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. У застосуванні набутих знань із психологічного консультування у практичних ситуаціях;
- ЗК2. Розуміння сутності психологічного консультування;
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з психологічного консультування;
- ЗК5. Здатність критично оцінювати інформацію, що стосується психологічного консультування;
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо підбору техніки психологічного консультування;
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї щодо причинно-наслідкових зв'язків у розвитку та виникненні тих чи інших психічних та психологічних явищ у клієнтів;
- ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК9. Здатність працювати в команді, розв'язуючи навчальні завдання;
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку вікової психології як галузі науки, її місця у загальній системі наукових та практичних знань людства;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психологічного консультування;
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння консультативного процесу;
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків клієнтів різних типів;
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних;
- СК8. Здатність організовувати та проводити психологічне консультування різних категорій клієнтів, у тому числі із травмою війни;
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики у проведенні психологічного консультування;
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища;
- ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних і психологічних явищ;
- ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій та технології для надання психологічної допомоги;

ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців;

ПРН9. Приймати та аргументувати власні рішення щодо розв'язання задач психологічного консультування;

ПРН10. Формулювати думку логічно та доступно;

ПРН11. Скласти план консультативного процесу;

ПРН12. Скласти та реалізовувати програму заходів психологічної допомоги відповідно до вимог замовника;

ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

ПРН16. Знати та розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога та враховувати їх у психологічному консультуванні;

ПРН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності;

ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження та підтримання здоров'я – власного й оточення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	денна форма							заочна форма				
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
			л	п	лаб	інд	с.р.			л	п	лаб
Модуль 1. <i>Загальні засади організації психологічного консультування</i>												
Тема 1. Психологічне консультування як вид психологічної допомоги	1	10	2	2			6	10	2			8
Тема 2. Проблематика психоконсультативної допомоги	2	10	2	2			6	10		2		8
Тема 3. Професійні вимоги до особистості консультанта	3	10	2	2			6	10				10
Разом за модулем 1		30	6	6			18	30	2	2		26
Модуль 2. <i>Методика психологічного консультування</i>												
Тема 1. Комунікативні техніки та засоби впливу консультанта	4	7	2	2			3	9	2			7
Тема 2. Перша зустріч з клієнтом	5	7	2	2			3	9		2		7

Тема 3. Структура процесу консультування	6-7	10	4	4			2	9	2			7
Тема 4. Консультативна бесіда	8-9	10	4	4			2	9		2		7
Тема 5. Інтерв'ю у психологічному консультуванні	10-11	10	4	4			2	9				9
Разом за модулем 2		45	10	10			25	45	4	4		37
Модуль 3. Специфіка психологічного консультування клієнтів з різними психологічними особливостями та у різних складних життєвих обставинах												
Тема 1. Особливості психологічного консультування клієнтів із вадами саморегуляції	12	10	2	2			6	10	2			8
Тема 2. Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах	13-14	20	4	4			12	20		2		18
Тема 3. Особливості психологічного консультування подружніх пар	15	15	2	2			11	15				15
Разом за модулем 3		45	8	8			29	45	2	2		41
Усього годин		120	30	60			60	120	8	8		104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічне консультування як вид психологічної допомоги	2
2	Проблематика психоконсультативної допомоги	2
3	Професійні вимоги до особистості консультанта	2
4	Комунікативні техніки та засоби впливу консультанта	2
5	Перша зустріч з клієнтом	2
6	Структура процесу консультування	4
7	Консультативна бесіда	4
8	Інтерв'ю у психологічному консультуванні	4
9	Особливості психологічного консультування клієнтів із вадами саморегуляції	2
10	Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах	4
11	Особливості психологічного консультування подружніх пар	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Термінологія у психологічному консультуванні: скарга, самодіагноз, проблема, запит, тема	2
2	Ситуації та види психологічного консультування	2
3	Етика поведінки та професійний етикет консультанта	2
4	Комунікативні техніки у психологічному консультуванні	2

5	Особливості першої зустрічі з клієнтом у психологічному консультуванні	2
6	Початковий етап психологічного консультування: входження у ситуацію психологічної допомоги. Етап дії та прожиття ситуації психологічної допомоги. Етап входження до нового досвіду та етап входження до повсякденності із збагаченим новим досвідом	4
7	Сутність консультативної бесіди, етичні особливості поведінки психолога під час консультування. Технологія ведення бесіди. Особливості контакту консультанта із клієнтом під час бесіди	4
8	Сутність та особливості інтерв'ю у психологічному консультуванні. Технологія інтерв'ю у психологічному консультуванні	4
9	Завдання психолога у консультуванні клієнтів із вадами саморегуляції	2
10	Завдання психолога у консультуванні клієнтів у кризових станах. Завдання психолога у консультуванні клієнтів із неадекватною поведінкою	4
11	Особливості індивідуального психологічного консультування подружжя. Особливості психологічного консультування при розлученні. Особливості психологічного консультування батьків	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні постаті, які зробили внесок у розвиток психологічного консультування	6
2	Напрями психологічного консультування	6
3	Функції психолога-консультанта та механізм впливу психолога-консультанта на клієнта	6
4	Комунікативні техніки у психологічному консультуванні	3
5	Форма контракту із клієнтом для проведення психологічного консультування	3
6	Методи збору діагностичної інформації про клієнта у психологічному консультуванні	2
7	Корекційний етап психологічного консультування. Заклучний етап психологічного консультування	2
8	Техніки зв'язування у психологічному консультуванні. Техніки трансформації у психологічному консультуванні	2
9	Механізми психологічного захисту тривожних клієнтів. Психологічні особливості консультування вороже налаштованих, невмотивованих клієнтів	6
10	Реакції дітей на стрес, показники переживання кризи підлітками, технік роботи психолога-консультанта із дітьми і підлітками в кризових станах	12
11	Психологічні особливості консультування клієнтів із сексуальними проблемами	11

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист практичних та самостійних робіт.

7. Методи навчання:

- метод практико-орієнтованого навчання;

— кейс-метод.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні засади організації психологічного консультування		
Лекція 1. Психологічне консультування як вид психологічної допомоги	Знання та розуміння сутності психологічного консультування. Уміння аналізувати професійно-орієнтовану інформацію з різних джерел, критично ставитись до інформації, грамотно висловлювати свою думку професійною мовою.	-
Практична робота 1. Термінологія у психологічному консультуванні: скарга, самодіагноз, проблема, запит, тема		10
Самостійна робота 1. Історичні постаті, які зробили внесок у розвиток психологічного консультування		10
Лекція 2. Проблематика психоконсультативної допомоги	Знання специфіки різних видів і напрямів консультування. Розуміння можливостей та обмежень кожного напрямку та виду консультування. Уміння аналізувати інформацію професійного характеру.	-
Практична робота 2. Ситуації та види психологічного консультування		10
Самостійна робота 2. Напрями психологічного консультування		10
Лекція 3. Професійні вимоги до особистості консультанта	Знання вимог до особистості психолога-консультанта. Розуміння власних переваг та недоліків як майбутнього психолога-консультанта. Професійно-орієнтоване мислення.	-
Практична робота 3. Етика поведінки та професійний етикет консультанта		20
Самостійна робота 3. Функції психолога-консультанта та механізм впливу психолога-консультанта на клієнта		10
Модульна контрольна робота 1.	Узагальнення набутих знань та умінь.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Методика психологічного консультування		
Лекція 1. Комунікативні техніки та засоби впливу консультанта	Знання техніки роботи психолога-консультанта. Уміння застосувати комунікативні, вербальні та невербальні техніки. Здатність здійснювати	-
Практична робота 1. Комунікативні техніки у психологічному консультуванні		10

Самостійна робота 1. Комунікативні техніки у психологічному консультуванні	самоаналіз під час психологічного консультування. Уміння підтримувати контакт з клієнтом.	2
Лекція 2. Особливості першої зустрічі з клієнтом у психологічному консультуванні	Знання техніки проведення першої зустрічі з клієнтом. Уміння проводити першу зустріч з клієнтом. Здатність планувати проведення консультації. Розвиток професійно-важливих комунікативних якостей.	-
Практична робота 2. Особливості першої зустрічі з клієнтом у психологічному консультуванні		10
Самостійна робота 2. Форма контракту із клієнтом для проведення психологічного консультування		2
Лекція 3. Структура процесу консультування	Знання етапів психологічного консультування та їх особливостей. Уміння проводити різні етапи психологічного консультування. Здатність утримувати в полі зору важливі складові процесу консультування.	-
Практична робота 3. Початковий етап психологічного консультування: входження у ситуацію психологічної допомоги. Етап дії та прожиття ситуації психологічної допомоги. Етап входження до нового досвіду та етап входження до повсякденності із збагаченим новим досвідом		15
Самостійна робота 3. Методи збору діагностичної інформації про клієнта у психологічному консультуванні		2
Лекція 4. Консультативна бесіда	Розуміння сутності консультативної бесіди. Уміння дотримуватись етики поведінки під час психологічного консультування. Здатність бути толерантним до клієнтів. Уміння планувати бесіду, встановлювати та підтримувати контакт з клієнтом під час бесіди.	-
Практична робота 4. Сутність консультативної бесіди, етичні особливості поведінки психолога під час консультування. Технологія ведення бесіди. Особливості контакту консультанта із клієнтом під час бесіди		15
Самостійна робота 4. Корекційний етап психологічного консультування. Заклучний етап психологічного консультування		2
Лекція 5. Інтерв'ю у психологічному консультуванні	Розуміння сутності консультативного інтерв'ю. Уміння дотримуватись етики поведінки під час психологічного інтерв'ю. Здатність бути толерантним до клієнтів. Уміння проводити інтерв'ю у психологічному консультуванні.	-
Практична робота 5. Сутність та особливості інтерв'ю у психологічному консультуванні. Технологія інтерв'ю у психологічному консультуванні		10
Самостійна робота 5. Техніки зв'язування у психологічному консультуванні. Техніки трансформації у психологічному консультуванні		2
Модульна контрольна робота 2.	Узагальнення набутих знань та	30

	умінь.	
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Специфіка психологічного консультування клієнтів з різними психологічними особливостями та у різних складних життєвих обставинах		
Лекція 1. Особливості психологічного консультування клієнтів із вадами саморегуляції	Знання специфіки консультування клієнтів з вадами саморегуляції. Уміння добирати техніки роботи з такими клієнтами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння аналізувати досвід фахівців.	-
Практична робота 1. Завдання психолога у консультуванні клієнтів із вадами саморегуляції		10
Самостійна робота 1. Механізми психологічного захисту тривожних клієнтів. Психологічні особливості консультування вороже налаштованих, невмотивованих клієнтів		10
Лекція 2. Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах	Знання специфіки консультування клієнтів у кризових станах. Уміння добирати техніки роботи з такими клієнтами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння аналізувати досвід фахівців. Уміння подбати про своє здоров'я та здоров'я клієнтів, які перебувають у кризових станах.	-
Практична робота 2. Завдання психолога у консультуванні клієнтів у кризових станах. Завдання психолога у консультуванні клієнтів із неадекватною поведінкою		10
Самостійна робота 2. Реакції дітей на стрес, показники переживання кризи підлітками, технік роботи психолога-консультанта із дітьми і підлітками в кризових станах		10
Лекція 3. Особливості психологічного консультування подружніх пар	Знання специфіки консультування подружніх пар. Уміння добирати техніки роботи з подружніми парами. Здатність бути толерантним, дотримуватись норм професійної етики. Уміння аналізувати досвід фахівців, здійснювати пошук інформації та її аналіз.	-
Практична робота 3. Особливості індивідуального психологічного консультування подружжя. Особливості психологічного консультування при розлученні. Особливості психологічного консультування батьків		15
Самостійна робота 3. Психологічні особливості консультування клієнтів із сексуальними проблемами		15
Модульна контрольна робота 3.	Узагальнення набутих знань та умінь.	30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомості для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації. Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене у випадку за умови погодження з деканатом. Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів студентів із документально підтвердженими особливими потребами. Відповідальністю студента залишається вчасне надання таких документів.
Політика щодо академічної доброчесності	Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Ви повинні знати та дотримуватися академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=605>).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж.Бюдженталь. К.: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
2. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 360 с.
3. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях: навч. посібник. Миколаїв: Іліон, 2019. 134 с.
4. Основи психологічного консультування: лекційний курс / укладачі Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук. Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. 204 с.

Допоміжні

1. Каліщук С. М. Психотехніки кризового консультування: моделі, алгоритми, вправи, приклади: навч. посібн. К.: МайстерКниг, 2023. 368 с.
2. Мельничук О. Б. Основи психоконсультації та психокорекції: навч. посіб. К.: Каравела, 2019. 390 с.
3. Мицько В. М. Специфіка дистанційного психологічного консультування в мережі Інтернет. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. №1. С. 68–80.
4. Цільмак О. М. Психологічне консультування: лекційний матеріал для здобувачів вищої освіти. Одеса: Одеська юридична академія, 2020. 319 с.
5. Handbook of Counselling Psychology. Edited by Ray Woolfe, Sheelagh Strawbridge, Barbara Douglas and Windy Dryden. London: SAGE Publications Ltd, Third edition. 2009. 712 p.

Інформаційні ресурси

1. Артеменко Т. Основи психологічного консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=ftZ8qnYLi9c> (дата звернення: 20.05.2024).
2. Бондаренко Н. Процедури і техніка консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=952hq-2VFXQ> (дата звернення: 20.05.2024).
3. Вебінар «Ефективне подолання станів хвилювання та тривоги». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KJhy0C3Eybw> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%A6%D0%B8%D0%BC%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%86.%D0%9C..pdf> (дата звернення: 20.05.2024).